

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

___13.03.2026___

Мөслим

КАРАР

№__99__

Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының «Мөслим муниципаль районында физик культура һәм спортны үстерү «максатчан программасын раслау турында " 2025 елның 23 декабрдәгә 606 номерлы карарына үзгәрешләр керту хакында 2024-2026 елларга»

Финанслау күләме үзгәргә бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитеты КАРАР БИРӨ:

1. Башкарма комитет карарына түбәндәгә үзгәрешләрне кертергә
Мөслим муниципаль районы комитетының «2024-2026 елларга Мөслим муниципаль районында физик культура һәм спортны үстерү «максатчан программасын раслау турында» 23.12.2025 ел, № 606
1. "2024-2026 елларга Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү" район максатчан программасын яңа редакциядә 1 нче кушымта нигезендә расларга.
2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына (н.А. Бубекова) тәкъдим итәргә:
  - 2.1. Программаны жирле бюджетта әлеге максатларга каралган ассигнованиеләр чикләрендә финансларга.
  - 2.2. Чираттагы финанс елына Мөслим муниципаль районы бюджетын формалаштырганда муниципаль программа чараларын финанслау күләмнәрен ирекле бюджет язуына кертергә.
3. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлегенә (и.Р. Яббаров) муниципаль программа чараларын гамәлгә ашыруны координацияләүне тәэмин итәргә.
4. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының рәсми сайтына урнаштырырга. <https://muslumovo.tatarstan.ru> / һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга.
5. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә.
6. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үземдә калдырам

Башкарма комитет житәкчесе

И.Ф. Салихжанов

**Максатчан программа
"Физик культураны һәм спортны үстерү
Мөслим муниципаль районында
Татарстан Республикасы
2024-2026 елларга»**

Содержание

Паспорт Программы.....	3
I. Характеристика проблемы, на решение которой направлена Программа.....	5
II. Основные цели и задачи Программы.....	7
III. Обоснование ресурсного обеспечения Программы	8
IV. Механизм реализации Программы	8
V. Оценка экономической, социальной и экологической эффективности Программы...	8
Паспорт Программы "Программа исеме" 2024 - 2026 елларга Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү " максатчан программасы (алга таба - Программа) Программаны төп эшләүче-Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитеты Программаны башкаручы Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының "Башкарма комитетының мәгариф идарәсе" МКУ Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының " Башкарма комитетының мәдәният бүлеге " МКУ Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Яшьлек» урта мәктәбе " өстәмә белем бирү МБУ Программаның Максатлары 1. Физик культура һәм спорт өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру 2. Халыкның физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә булган ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру. 3. Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру 4. Мөслим муниципаль районының барлык халкы тарафыннан сәламәт яшәү рәвеше алып бару өчен шартлар тудыру Программаның Бурычы 1. Халыкта физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә тотрыклы кызыксыну, сәламәт яшәү рәвеше күнекмәләре формалаштыру; 2. Спортчыларны әзерләүнең нәтижәле системасын булдыру, шәһәрнең спорт корылмаларының матди-техник базасын ныгыту һәм үстерү; 3. Мөслим муниципаль районы һәм Татарстан Республикасы спорт командаларының югары класслы спортчыларын һәм резервларын әзерләү өчен оптималь шартлар тудыру; 4. Халыкның төрле категорияләренә һәм төркемнәренә физик тәрбия бирү системасын модернизацияләү; 5. Мөслим районында яшәүчеләр өчен мөмкин булган физик культура һәм спорт өлкәсе инфраструктурасын булдыру һәм үстерү; 6. Балалар һәм яшьләр өчен спортның төрле төрләре буенча календарь укыту-спорт чараларын уздыру өчен шартлар оештыру; 7. Яшәү урыны буенча спорт-савыктыру чараларын оештыру һәм үткөрү өчен шартлар тәэмин итү; 8. Гомумшөһәр спорт-массакуләм чараларын оештыру һәм уздыру өчен шартлар тудыру; 9. Шәһәр халкының төрле категорияләре өчен массакуләм спорт-савыктыру чараларын оештыру	

һәм үткәрү өчен шартлар тудыру; 10. Сәламәт яшәү рәвешенең мөһим өлеше буларак физик культураны һәм спортны пропагандалауны камилләштерү; 11. Яшьләр инфраструктурасын үстерү һәм тотрыклы эшләве; 12. Физкультура-спорт эшчәнлеген оештыру-идарә итү, кадрлар, фәнни-методик тәэмин итүне үстерү 2024 - 2026 еллар программасын гамәлгә ашыру сроклары Программаны финанслау чыганакалары жириле бюджет акчалары, бюджеттан тыш акчалар, республика акчалары Программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижәләре 2026 ел ахырына күз алдында тотыла: физик культура һәм спорт белән даими шөгыльләнүче район халкының өлешен 65 процентка житкерергә; халыкка түләүле физкультура-спорт хезмәтләре күрсәтү күләмен һәм сыйфатын арттырырга; гражданның авыру дәрәжәсен киметергә, хәрби хезмәткә чакырылуга кадәрге һәм хәрби хезмәткә чакырылу яшендәге егетләрнең физик әзерлеген яхшыртырга; бөтенроссия һәм халыкара ярышларда чыгыш ясаучы Татарстан Республикасы спортчылары санын арттырырга; физик культура һәм спорт чаралары ярдәмендә мөмкинлекләре чикләнган кешеләрне физик реабилитацияләү һәм социаль адаптацияләү ролен арттыру

I. хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың характеристикасы Программалы

Өлеге Программа Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына 2010 елда Юлламасын, Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 07.08.2009 № 1101-р күрсәтмәсе белән расланган 2020 елга кадәр чорга Россия Федерациясендә физик культураны һәм спортны үстерү стратегиясә нигезләмәләрен исәпкә алып эшләнган һәм эшләү һәм раслау өчен 2010 елга Татарстан Республикасы Инвестиция меморандумы тарафыннан тәкъдим ителгән өстенлекле максатчан программа булып тора. Моннан тыш, программаны гамәлгә ашыру 2010 елга кадәр һәм киләчәктә 2030 елга кадәр Татарстан Республикасының демографик үсеш комплекслы программасын гамәлгә ашыру буенча төп чараларның берсе булып тора.

Программада сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга, сәламәтлекне ныгытуга, халыкның барлык яшьтәге төркемнәренең физик активлыгын һәм әзерлеген арттыруга, тулы канлы ял итү һәм сәламәт ял итү өчен шартлар тудыруга, спорт резервын әзерләүгә һәм Мөслим муниципаль районы спортчыларының республика һәм Россия спорт ярышларында уңышлы чыгыш ясауларына юнәлдерелгән чаралар каралган.

» Мәдәният " сүзә тәрбияләү, хөрмәт итү дигәнне аңлата һәм кешенең үз-үзен чагылдыруы, характеры, күнекмәләре, күнекмәләре һәм белемнәре чагылышы белән бәйле эшчәнлек өлкәсен тасвирлай. Физик культура - кешенең физик камиллеккә ирешүенә юнәлдерелгән төрле чаралар җыелмасы ул. Бу җәмгыятьнең гомуми мәдәниятенең бер өлеше. Шуңа күрә физик культураның төп максаты-кешенең гармонияле шәхесен формалаштыру. Бик тиз үсә торган мәгълүмати технологияләр, кешенең Глобаль мәгълүмати киңлеккә югары интеграциясә шартларында, кагыйдә буларак, шәхеснең хәзергә җәмгыятьтә тулы канлы яшәве белән бәйле проблемалар кискенләшә. Бу вакытта барлыкка килә торган йөкләнеш, компьютер (хәзергә дөньяда төп мәгълүмат чыганагы) белән эшләү үз сәламәтлеген белән шөгыльләнүгә вакытны кыскарта. Бигрәк тә бу проблема балалар өчен актуаль. Бүген уку эшчәнлегенең аерым аспектлары укучыларның сәламәтлегенә тискәре йогынты ясый торган фактор буларак карала. Моның сәбәбе, барыннан да элек, югары уку йөкләнешләре, физик тәрбия буенча уку процессының һәрвакытта да нәтижәле булмавы, кирәкле критерийларның булмавы һәм педагогларның, ата-аналарның, укучыларның сәламәтлекләрен ныгытуга мотивацияләренәң начар булуы.

Хәзергә вакытта физик культура һәм спорт өлкәсә җәмгыятьнең үскән таләпләренә жавап бирми. Хәзергә кешенең кыйммәтләр системасында физик культураның рейтингы югары түгел, шулай ук безнең җәмгыятьтә аның статусы җитәрлек түгел.

Гомумән алганда, хәзергә вакытта илдә физик культура һәм спорт белән халыкның 8 – 10 проценты гына шөгыльләнә, ә икътисадый яктан алга киткән илләрдә бу күрсәткеч 40 – 60 процентка җитә. Россиялеләрнең физик культурага мондый мөнәсәбәтенең сәбәпләре илнең элеккегә мәгариф һәм мәдәният системаларына гына түгел, ә бүгенгә көндә дә гамәлдә булган җитди кимчеләкләр. Өлегә кадәр россиялеләрнең күпчелегә (хатын-кызларның 75 процентына кадәр, ир-атларның 60 процентка якыны) физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүне үз

тормышларының мөһим өлеше дип санамый.

Мондый күзаллау ил халкының 65 проценты диярлек кешенең шөхес үсеше белән бөйле физик культураның өһөмиятен аңламаудан барлыкка килө.

Моннан тыш, катлаулы эвристик бурычлар, технологик операцияләр, төрле ситуацияләрдө ижади фикер йөртө һәм эш итө белү зарурлыгы хас булган техник производствода да кешенең нерв һәм психик йөкләнешләре проблемасы кискенләште.

Шулай итеп, бер яктан, хезмөт, мәгариф, ял өлкәләре үсешенең прогрессив тенденцияләренө бөйле рөвештө кешегө карата таләплөрнең арта баруы физик культураның югары өһөмиятен күрсөтө, ө икенче яктан, бу даирәләрдө аның нөтижәле эшләвенең кешегө сәламөтлеген ныгытуда ныклык запасы бирми торган дәрәжәсө түбән булуы билгеләнө. Бу халыкка (бигрөк тө яшьләргө) үзенең бөтен потенциалын тормышка ашырырга, гармонияле үсөргө һәм жөмгыятьнең социаль-сөясии һәм икътисадый корылышының уңайсыз шартларына нөтижөле каршы торырга мөмкинлек бирми.

Моннан тыш, массакулөм мәгълүмат чаралары, беренче чиратта телевидение, физик культураны пропагандалауга һәм балаларның һәм илнең барлык халкының сәламөтлеген ныгытуга житөрлек игътйбар бирми. Моннан тыш, телевидение балалар һәм яшьләр үзләренө дөрес булмаган яшөү рөвешенең тискөре мисалларын сөңдерөргө ярдөм итө торган тапшырулар белән тулган.

Инглиз тикшерөнүчесө А.н. травис фикеренчө, үз иленең икътисади торгынлыгы елларында болай ди: «күңелсөзлекне һәм бөлгенлекне жиңеп, физик культура һәм спорт хулиганлык һәм хокук бозуларга каршы көрөшкө үзләренең уңай өлешлөрен көртөләр. Күп кенө яшь кешеләр хөзер гадөти булмаган социаль стресслар кичерө. Әгәр дө без бу стрессларның сөбөплөрен Эзләүгө конструктив якын килүне бик озак кичектереп торсак, алардан үсөчөк проблема зураячак һәм аларның нөтижөлөре белән көрөш өчен түлөргө килгән бөя күп тапкырлар артачак».

Кеше максимумаль үскөн физик, эмоциональ, психологик һәм интеллектуаль сыйфатларга ия булырга тиеш. Нөкь менө физик культураның интегратив мөмкинлекләре, кешенең аның потенциалын үзләштерөе кешене сәламөтлөңдерөүнең көчле факторы буларак каралырга тиеш.

Бары тик сәламөт, оптимистик карашлы, психологик яктан тотрыклы, югары дәрәжөдөгө акыл һәм физик эшкө сөлөтле кеше генө актив яши, төрле кыенлыкларны жиңеп чыга һәм жөмгыятькө файда китерө ала.

Шулай итеп, физик культура, кешенең сәламөт яшөү рөвешө гомуми культурасының бер ягы булып, күп очракта кешенең яшөү рөвешен билгели. Физик культураны һәм спортны үстерөү-нөтижөле социаль сөясөтнең иң мөһим өлешлөреннән берсө.

Башка сүзләр белән әйткөндө, сәламөт яшөү рөвешө – яшөү рөвешенең башка якларының яшөү һәм үсөш шартлары һәм алшартлары буларак, кешелөрнең сәламөтлеген саклауга һәм яхшыртуга юнөлдөерелгән терөклек эшчөнлегө ысулы.

Тулаөм жөмгыятьнең һәм һәр кешенең физик культурасы, аерым алганда, сәламөт яшөү рөвешен формалаштыру һәм тормышка ашыруның төп шарты булып тора, ө ул, үз чиратында, яхшы кәөф һәм күтөренкө кәөф нигезө генө түгел, ө жөмгыятьне сәламөтлөңдерөгө, аның күп кенө социаль проблемаларын хөл итүгө юл да булып тора, дигән фикер жөмөгөтьчөлек аңында ныклап урнашырга тиеш.

Шуны да билгелөп үтөргө кирөк, үз сәламөтлегөңне саклау – һәркөмнең аерылгысыз бурычы, ул аны өйлөнө-тирөдөгөлөргө йөклөргө хокуклы түгел.

Мөслим муниципаль районында физик культура һәм спорт белән массакулөм шөгильлөнүне арттыру буенча билгелө бер эш алып барыла.

Халыкны сәламөт яшөү рөвешенө жөлөп итүнең бер төре булып массакулөм физкультура-спорт чаралары уздыру тора. Мөсөлән, «Татарстан чаңгы юлы» Бөтенроссия чаңгы ярышлары һәм «Татарстан кроссы», «физкультурниклар көне» бөтенроссия йөгөрөшө, укучылар, оешма-предприятйеләр һәм авыл жирлекләре арасында Спартакиада кысаларында.

II. Программаның төп максатлары һәм бурычлары

Программаның төп максатлары булып:

физик культура һәм спорт өлкөсөңдө дөүлөт сөясөтен гөмөлгө ашыру;

халыкның физик культура һәм спорт белән шөгильлөнүгө булган агымдагы ихтыяжларын канөгөтьлөңдерөү һәм яңаларын формалаштыру;

сәламәт яшәу рәвешен формалаштыру;
бөтен Мәслим муниципаль районы өчен сәламәт яшәу рәвеше алып бару өчен шартлар тудыру.
Бу максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:
Мәслим муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерүнең норматив хокукый базасын камилләштерү;
физик культура һәм спорт өлкәсендәге объектларны исәпкә алуның һәм алардан файдалануның нәтижәле системасын булдыру;
физкультура-спорт эшчәнлеген финанс, матди-техник һәм кадрлар белән тәэмин итү механизмнарын камилләштерү;
физкультура-спорт эшчәнлеген оештыруның яңа формаларын кертү;
жәмәгать физкультура-спорт оешмаларына дәүләт ярдәме чараларын күрсәтү;
заманча спорт-сәламәтләндерү комплекслары, махсуслаштырылган спорт корылмалары төзү;
спортның база төрләрән үстерү;
югары класслы һәм спорт резервы спортчыларын әзерләү;
физик культура һәм югары квалификацияле спорт белгечләре әзерләүгә ярдәм итү;
физик активлыкны һәм сәламәт яшәу рәвешен системалы пропагандалауны оештыру.
Әлеге бурычларны хәл итү Мәслим муниципаль районы халкының сәламәтлеген ныгыту өчен шартлар тудырырга, районда демографик везгыятьне яхшыртырга, массакуләм спортны һәм югары казанышлар спортын (һөнәри спорт) үстерергә һәм популярлаштырырга, районның спорт имиджын алга таба да республика дәрәжәсендә үстерү максатында жәмгыятьнең төрле катламнарын физик культура һәм спорт белән даими шөгыйльләнүгә жәлеп итәргә мөмкинлек бирәчәк.

Программа 2024 – 2026 еллар дәвамында гамәлгә ашырылачак.

. Обоснование ресурсного обеспечения Программы

Для реализации мероприятий Программы предполагается использование средств федерального бюджета, бюджета муниципального района, внебюджетных источников.

IV. Механизм реализации Программы

Органом исполнительной власти, ответственным за реализацию и координацию деятельности участников Программы, является отдел по делам молодежи и спорту Исполнительного комитета Муслюмовского муниципального района, которые совместно с отраслевыми ведомствами, руководителями предприятий, органами местного самоуправления и другими организациями:

подготавливает в установленном порядке предложения по уточнению перечня программных мероприятий, затрат на их реализацию, а также механизм реализации Программы;

подготавливает ежеквартально, до 15 числа месяца, следующего за отчетным кварталом, отчет о ходе реализации Программы и представляет его в Исполнительный комитет Муслюмовского муниципального района.

Ответственным за сбор и агрегирование отчетной информации является отдел по делам молодежи и спорту Исполнительного комитета Муслюмовского муниципального района.

Исполнители программы до 10 числа месяца, следующего за отчетным кварталом, представляют в Отдел по делам молодежи и спорту Исполнительного комитета Муслюмовского муниципального района информацию о выполнении мероприятий Программы.

V. Оценка экономической, социальной и экологической эффективности Программы

Социально-экономическая эффективность от реализации Программы будет достигнута за счет:

повышения уровня охвата населения района занятиями физической культурой, спортом и туризмом;

роста результатов, достигнутых спортсменами района на республиканских соревнованиях;

снижения уровня заболеваемости различных групп населения;

улучшения физической подготовленности юношей допризывного и призывного возрастов;
вовлечения неорганизованных групп детей и молодежи в регулярные занятия спортом;
повышения доступности, разнообразия и качества физкультурно-спортивных услуг, в том числе платных;

расширения возможностей для физической реабилитации и социальной адаптации людей с ограниченными возможностями;

удовлетворения потребностей граждан района в оздоравливающих активных формах отдыха.

Экологическая эффективность от реализации Программы будет достигнута за счет:

использования не задействованных в хозяйственном обороте участков земли и водных акваторий для благоустройства под спортивные площадки;

снижения количества граждан, пользующихся автомобилями во время отпуска, при их занятии спортивным туризмом и отдыхом.